

Journal of Education Studies

Volume 42
Issue 4 October - December 2014

Article 16

10-1-2014

เปิดประตู เติบโต

ออมสิน จตุพร

แสงแข คงห้วยรอย

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

จตุพร, ออมสิน and คงห้วยรอย, แสงแข (2014) "เปิดประตู เติบโต," *Journal of Education Studies*: Vol. 42: Iss. 4, Article 16.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol42/iss4/16>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เปิดประเด็น

Issues Raising

อมลสิน จตุพร และ แสงแข คงหัวรอบ

**การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ:
ความท้าทายสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยในยุคศตวรรษที่ ๒๑
Teaching English as a Foreign Language:
Challenges for Thai Teachers of English in the 21st Century**

บทนำ

ภาษาอังกฤษนับเป็นภาษาสากลและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นภาษากลาง (Lingua franca) สำหรับการสื่อสารกับนานาประเทศ และภาษาอังกฤษถือเป็นวิชาแกนวิชาหนึ่งนอกเหนือจากคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองที่ผู้เรียนควรมีความรู้ความสามารถและนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีข้อตกลงร่วมกันในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN community) เพื่อการพัฒนาประเทศร่วมกันทั้งทางด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่พลเมืองไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ ทนต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙ ได้กำหนดนโยบายในข้อ ๓.๕ ว่ามีแนวนโยบายในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาสากล และเป็นภาษาราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สองตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓) จึงกล่าวได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ในยุคประชาคมอาเซียนและศตวรรษที่ ๒๑ อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามผลจากการสำรวจการจัดอันดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. 2012 โดยสถาบัน Education First (EF) ซึ่งเป็นสถาบันการสอนภาษาอังกฤษระดับโลก ได้รายงาน

ผลการจัดอันดับดัชนีความสามารถด้านภาษาอังกฤษของประชากรจาก ๔๔ ประเทศ ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ พบว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษต่ำมาก สอดคล้องกับข้อมูลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้เปิดเผยคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ปรากฏว่าคะแนนการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อยู่ในอันดับท้ายของหนึ่งในสามรายวิชาทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะเห็นได้ชัดถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษของเด็กไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก และจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีกทางหนึ่งด้วย

ในเรื่องนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษา นักวิชาการ และผู้บริหารการศึกษาต่างก็มีความตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีต่อเยาวชนและพลเมืองไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษของคนไทย จัดเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศไทยในปัจจุบัน ในสภาวะที่ระดับความสามารถของคนไทยในด้านภาษาอังกฤษยังอยู่ระดับต่ำมาก ขณะที่ต้องเร่งพัฒนาประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและรองรับภาวะการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงระหว่างประเทศ และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมทางเศรษฐกิจที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๗) ประเด็นที่น่าสนใจจากนโยบายฯ ดังกล่าวคือการปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) การปรับจุดเน้นในการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ได้สร้างความท้าทาย (ซึ่งอาจจะกลายเป็นความกดดัน) ให้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน

ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงปัญหาในระดับปฏิบัติ หากแต่มีความสัมพันธ์กับระดับนโยบายการศึกษาของชาติและกระบวนการทัศน์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ปัญหาความสามารถทางภาษาอังกฤษของเด็กไทยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำมากเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ยุคการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ หรืออาจจะก่อนหน้านั้นก็คงไม่อาจสรุปได้ชัด จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (๒๕๕๒) กล่าวว่าผลจากการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษ โดยการเปิดสอนหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษควบคู่กับหลักสูตรปกติในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ ต่างก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลที่ไม่พร้อมจะเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษก็จะจ้างชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษามาสอนภาษาอังกฤษควบคู่กับครูผู้สอนชาวไทย โดยเน้นการสอนทักษะการฟัง-พูดเป็นหลัก จนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ชาวต่างชาติทั้งที่เป็นเจ้าของภาษาและชาวต่างชาติอื่นๆ ที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเข้ามาหางานรับจ้างสอนภาษาอังกฤษจำนวนนับหมื่นคน เป็นที่สอรองจากประเทศจีน ซึ่งก็ยังไม่เป็นที่แน่ใจกว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดหรือไม่ เพราะปัญหาที่พบในขณะนี้คือคุณภาพของครูชาวต่างชาติ ถึงแม้ว่าครูเหล่านี้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร แต่ก็มิได้หมายความว่าทุกคนจะมีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษได้หากไม่มีพื้นฐานด้านการสอนภาษาอังกฤษมาก่อนเลย และถ้าจะให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยรับผิดชอบสอนทั้งหมดก็สวนทางกับค่านิยมของผู้ปกครองในปัจจุบันที่ต้องการให้ลูกของตนได้เรียนกับเจ้าของภาษา เพราะมีความคิดความเชื่อที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยมีความสามารถเฉพาะการสอนด้านไวยากรณ์ แต่จะมีจุดด้อยในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับผู้เรียนหรือ “การออกสำเนียงไม่เหมือนกับเจ้าของภาษา” ประเด็นดังกล่าวสะท้อนอะไร? จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองหรือแม้กระทั่งตัวผู้เรียนเองต่างก็มีความเชื่อในเรื่องสำเนียงภาษาอังกฤษที่เหมือนกับเจ้าของภาษาว่าเป็นสำเนียงที่ถูกต้องและแสดงถึงความเป็นผู้มีการศึกษา ความเชื่อในเรื่อง “สำเนียง” และ “เจ้าของภาษา” ล้วนมีนัยยะสัมพันธ์กับอำนาจและชนชั้นทางความคิดทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมาตรฐาน (Standard English) รวมถึงสำเนียงแบบเจ้าของภาษา (Native-like accents) ดังที่ผู้เขียนจะกล่าวต่อไป

อนึ่งบทความชิ้นนี้ต้องการสะท้อนให้เห็นมุมมองของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยคนหนึ่งผ่านประสบการณ์การเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ภายใต้บริบทของนโยบายการจัดการศึกษาแบบอิงมาตรฐาน (Standard-Based Education) และกระบวนการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษที่ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษาและนักวิชาการต้องการส่งผ่านให้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน ผู้เขียนต้องการสะท้อนประเด็นด้านการครอบงำเชิงภาษาที่แทรกอยู่ทั้งในระดับนโยบาย การจัดหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่มีฐานคิดมาจากนักวิชาการชาวตะวันตก ซึ่งเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเทศทั่วเอเชีย (Nunan, 2003) แต่ในประเทศไทยกลับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร Methitham and Chamcharatsri (2011) กล่าวว่างานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมามีล้นหลามมุ่งศึกษาว่าจะนำเอาหลักการและเทคนิควิธีการสอนไปใช้ในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดได้อย่างไร แต่กลับละเลยที่จะศึกษามิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะจำเพาะในแต่ละสังคม

ความท้าทายด้านกระบวนการสอนภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ผู้เขียนมีโอกาสเข้ารับการพัฒนาริชาชีพครูด้านการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นผู้จัดการอบรมรวมกันไม่ต่ำกว่า ๑๐ ครั้ง ผู้เขียนพบว่าเนื้อหาสาระของการอบรมจะเกี่ยวข้องกับหลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่เรียนและน่าจะเกิดผลดีต่อผู้เรียน นั่นคือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้มากขึ้น นอกจากนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันภาษาอังกฤษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดำเนินการจัดหา ผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนการสอน และสื่อฝึกทักษะภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสารตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา มีการกำกับนิเทศติดตามผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามนโยบาย รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (PEER Center) และศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ERIC) ในระดับมัธยมศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับเขตพื้นที่ หากมองในภาพรวมถือว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ประเด็นที่ผู้เขียนเกริ่นนำมาพอสมควรนี้มีความสัมพันธ์กับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างไร กล่าวคือ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่กำหนดสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละสถานศึกษานำไปดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จึงเป็นไปตามแนวคิดหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน (Standard-Based Curriculum) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่สังคมต้องการ ภายใต้แนวคิดดังกล่าวครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องยึดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในเชิงเนื้อหา ในเรื่องนี้ สุมาลี ชิโนกุล (๒๕๔๘) กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องยึดเกณฑ์การพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาที่สองซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่กำหนดโดย Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) และ American Council on the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยสรุปว่า TESOL, ACTFL และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

โดยกระทรวงศึกษาธิการต่างมีเป้าหมายเดียวกันคือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตจริงและจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ มีปฏิสัมพันธ์ สื่อสาร สืบค้น ใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเรียนรู้ แสวงหาและประยุกต์ใช้เนื้อหาความรู้และวัฒนธรรมที่สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทั้งในรูปแบบการพูดและการเขียน และในปี ๒๕๕๗ จากนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ใช้กรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (The Common European Framework of Reference for Languages: CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางที่เป็นเอกภาพในการดำเนินการ มีเป้าหมายการเรียนรู้และการพัฒนาที่เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ในปัจจุบันกรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรปได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นมาตรฐานในการจัดลำดับความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคล กรอบอ้างอิงภาษาดังกล่าวถือเป็นมาตรฐานทั้งในการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การพัฒนาครู รวมถึงการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้อีกด้วย

นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวถึงวิสัยทัศน์ในการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไว้ว่า นอกจากจะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แสวงหาความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาแล้ว ยังต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ประการหลังนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการชาวตะวันตก Larry E. Smith ที่กล่าวไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976 (จันทร์ทรงกลด คชเสนี, ๒๕๔๘) แล้วว่าเป้าหมายหนึ่งของการเรียนภาษานานาชาติคือ การให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นเพื่อสื่อสารความคิดและวัฒนธรรมของตนกับผู้อื่นได้ (Smith, 1976)

อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นมาตรฐานสากลตั้งแต่ TESOL, ACTFL, CEFR ไปจนถึงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการต่างก็ให้ความสำคัญกับความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ซึ่งการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนมิได้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้สื่อสารกับเจ้าของภาษา หากแต่เกือบทั้งหมดเป็นการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกมิใช่เฉพาะกับคนที่มาจากประเทศใดประเทศหนึ่งหรือเฉพาะประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาเท่านั้น ภาษาอังกฤษจึงมีสถานภาพเป็น “ภาษานานาชาติ” (International Language)

ที่ผู้คนทั่วโลกถึงหนึ่งในสี่ใช้ต่างก็ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (Crystal, 2003) หากใช้เกณฑ์ง่าย ๆ เพียงเท่านี้ก็อาจสรุปได้ว่าประเทศไทยใช้ *กระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ (English as an International Language Paradigm: EIL)* มาเกือบสี่สิบปีแล้ว

การสรุปว่าประเทศไทยใช้กระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติมาหลายสิบปีอาจเป็นข้อสรุปที่ง่ายเกินไป บริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกยากกับโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรมทางชนชั้น และอุดมการณ์ด้านการเรียนการสอนภาษา (ไพสิฐ บริบูรณ์, ๒๕๕๔) กล่าวคือ ประเทศไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ภาษาราชการ หรือภาษาที่สองสำหรับการสื่อสารภายในประเทศ รวมถึงการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งแตกต่างจากอีกหลายประเทศในเอเชียที่ส่วนใหญ่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษในยุคจักรวรรดินิยม (Imperialism) เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจึงจัดอยู่ภายใต้ *กระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ (English as a Second / Foreign Language Paradigm: ESL / EFL)* หรือใช้ต้นแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบ ESL / EFL มาโดยตลอดเช่นเดียวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศอื่นๆ อีกมากมายทั่วโลก (Nunan, 2003) การสอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนเน้นการสอนอย่างเป็นทางการในห้องเรียน เมื่อออกจากห้องเรียนไปแล้วผู้เรียนก็จะหาโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษได้น้อยมากหรือไม่ได้เลย (ไพสิฐ บริบูรณ์, ๒๕๕๔) กระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL จึงเป็นผลพวงของยุคการล่าอาณานิคมที่มีประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจ และเป็นศูนย์กลางของความเจริญทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี อันทันสมัย แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงผูกโยงอย่างเหนียวแน่นกับสองประเทศนี้ ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษาที่จำเป็นสำหรับการสื่อสาร เราจึงมักถือกันว่าชาวอังกฤษและชาวอเมริกันเป็นเจ้าของภาษา (Ownership of Language) จึงมีความเหมาะสมมากที่สุดในการสอนทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการพูด องค์กรหรือสมาคมทางด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากทั้งสองประเทศนี้ก็เป็นผู้ที่มีบทบาทและอิทธิพลอย่างสูงในการสร้างหลักการหรือทฤษฎี และกำหนดทิศทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยศักยภาพของความเป็นเจ้าของภาษา ผนวกกับความเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ การผลิตตำรา สื่อการสอนและองค์ความรู้ต่างๆ การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL จึงถูกกำหนดไปโดยปริยายให้เน้นความสำคัญของต้นแบบภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ (British English) หรือแบบอเมริกัน (American English) และองค์ประกอบอื่นๆ ที่โยงใยกับความเป็นต้นกำเนิดภาษาอังกฤษของทั้งสองประเทศดังกล่าว เช่น วัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นต้น

หากทำการวิเคราะห์นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการที่เสนอให้มีการปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาโดยเน้นการสื่อสารและใช้กรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย เราจะพบว่านโยบายดังกล่าวยังสะท้อนถึงกระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศที่เป็นมรดกทางความคิด/อุดมการณ์ในยุคอาณานิคม เช่น CEFR ได้จำแนกผู้เรียนออกเป็น ๓ กลุ่มหลักและแบ่งเป็น ๖ ระดับความสามารถ โดยระดับความสามารถในการใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว (Proficient User) หรือระดับ C1 และ C2 เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยมใกล้เคียง “เจ้าของภาษา” สามารถใช้ “ภาษามาตรฐาน” ได้อย่างสละสลวย ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารได้ดี สามารถอ่านบทความที่เป็น “ภาษาต้นฉบับ” (โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวรรณกรรม) ได้เข้าใจ สามารถและเลือกใช้ภาษาสำหรับการพูดและการเขียนได้อย่างเหมาะสม CEFR นอกจากจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนรายวิชา การวัดผล และการแต่งตั้งรายในการเรียนการสอนภาษา และที่สำคัญ CEFR ถือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของพลเมืองของประเทศที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป โดยรวมไปถึงทักษะทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาที่สหภาพยุโรปจัดทำขึ้นแม้จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังถูกวิจารณ์อย่างมากจากนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ว่าไม่สะท้อนถึงต้นแบบของภาษาอังกฤษที่หลากหลาย ซึ่งก็คือ “นานาภาษาอังกฤษโลก” (World Englishes) ไม่เฉพาะแต่ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ แบบอเมริกัน หรือภาษาอังกฤษจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่อื่นๆ นอกจากนั้นในด้านนโยบายส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนผ่านโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย เช่น International Program (IP) English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) โดยนักเรียนจะเรียนรายวิชาต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ โดยมีครูชาวต่างชาติเจ้าของภาษาหรือผู้ที่มีคุณสมบัติเทียบเท่าเป็นผู้สอน สภาพเช่นนี้สะท้อนถึงความเชื่อที่ว่าผู้เรียนควรจะเรียนภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา ต้องพูดภาษาอังกฤษให้เหมือนกับฝรั่งเจ้าของภาษา และเชื่อว่าเจ้าของภาษาเป็นผู้เชี่ยวชาญแต่ผู้เดียว โดยไม่เคยคิดตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ถึงนัยยะทางการเมืองที่มากับภาษาอังกฤษ (Pennycook, 1994) ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน หรือแม้กระทั่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยเองก็เชื่อว่า ต้องฝึกการพูดภาษาอังกฤษกับครูฝรั่งตั้งแต่เด็กเพื่อจะได้สำเนียงที่ถูกต้อง พูดแล้วผู้คนจะยอมรับว่ามีการศึกษาดี ในสังคมไทยปัจจุบันกระแสเหล่านี้ก็ไม่ได้เจือจางลงเลย (อัจนรารัตน์ บุรีภักดี, ๒๕๕๓) สิ่งที่ปรากฏในนโยบายฯ ดังกล่าวและสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันต่างก็ตกอยู่ภายใต้กระบวนทัศน์

การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศทั้งสิ้น โพลีฐู บริบูรณ์ (๒๕๕๔) ให้มุมมองว่าในขณะที่เราพูดอยู่ตลอดเวลาว่า นโยบายและจุดเน้นของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของกระบวนทัศน์ EIL แต่แนวคิดและการปฏิบัติในการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว นโยบายทางภาษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยจึงขาดการเชื่อมโยงของอุดมการณ์ทางภาษา และน่าจะเป็นอุปสรรคต่อการที่รัฐบาลจะกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง สภาพการสอนภาษาอังกฤษที่เห็นและเป็นอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างคิดและต่างคนต่างทำไปตามแนวคิดและสภาพความจำเป็นที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะสามารถทำได้ตามบริบทของตน เช่น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษใช้แนวคิดจากกระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL ในการเลือกสื่อการเรียนการสอน แต่ใช้กระบวนทัศน์ที่ค่อนข้าง EIL เมื่อต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำภาษาที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษที่หลากหลายของโลกและประสบปัญหาในการสื่อสาร เป็นต้น

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารบนฐานกระบวนทัศน์ภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ

ในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนชาวไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนหน้านี้ผู้เขียนไม่เคยตระหนักว่าตนเองมีความคิดและทัศนคติในเชิงบวก (ค่อนข้างไปทางนิยมชมชอบ) ต่อแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทยที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาศาสตร์ประยุกต์ และที่สำคัญแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้รับการสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีการนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสาร (Methitham & Chamcharatsri, 2011) นอกจากนี้โพลีฐู บริบูรณ์ (๒๕๕๔) กล่าวไว้เช่นกันว่า ตนเองไม่เคยให้ความสนใจอย่างจริงจังเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ในการสอนภาษาอังกฤษที่แฝงตัวอยู่ในความคิดและทัศนคติของคนไทย ไม่เคยคิดไปถึงที่ว่าครูอาจารย์ชาวไทยอาจถูกครอบงำเพราะคิดและเชื่อเหมือนๆ กันเกี่ยวกับอุดมการณ์ในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จนกระทั่งเริ่มสัมผัสและเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ

อย่างไรก็ตาม กระบวนทัศน์การสอนแบบ EIL มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL โดย Sharifian (2009) กล่าวว่า

กระบวนทัศน์ ESL / EFL และ EIL มีรายละเอียดที่แตกต่างกันหลายประการซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่า “อุดมการณ์ของภาษาอังกฤษ” (Ideologies of English) ซึ่งกระบวนทัศน์ EIL เกิดมานานพอสมควร แต่สภาวะโลกาภิวัตน์ทำให้นักวิชาการสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดคุณลักษณะให้กับกระบวนทัศน์ใหม่ ในลักษณะที่เป็นขั้วตรงข้าม (Dichotomy) กับกระบวนทัศน์ ESL / EFL ที่ใช้กันมานานมาก โพลีจู บริบูรณ์ (๒๕๕๔) กล่าววามโนทัศน์ในเรื่องอุดมการณ์ของภาษาอังกฤษนั้นถือเป็นกรอบความคิดใหม่ที่พัฒนามาจากแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของภาษาจากมุมมองของนักมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ ซึ่งได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ของต่างประเทศในขณะนี้ แต่ความรู้เกี่ยวกับกระบวนทัศน์ของการสอน (Pedagogy) ที่เชื่อมโยงไปถึงอุดมการณ์ของภาษาอังกฤษยังไม่แพร่หลายเป็นที่รู้จักในประเทศไทย

นักวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ออกมาเคลื่อนไหว เรียกร้อง นำเสนอประเด็นทางด้านอุดมการณ์ที่ครอบงำภาษาอังกฤษ หรือนัยเชิงการเมืองของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และมีจุดยืนที่ชัดเจนในเรื่องการเปิดพื้นที่ให้กับวาทกรรม อุดมการณ์ ภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนชายขอบ (ชุมชนที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจตะวันตกมาก่อนและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ประเทศเหล่านี้ได้แก่ ประเทศบาร์เบโดส อินเดียมมาเลเซีย และไนจีเรีย และดินแดนที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิจักรวรรดินิยม เช่น เบลเยียม ฝรั่งเศสและสเปน รวมถึงประเทศซึ่งขณะนี้ตกอยู่ภายใต้การครอบงำอาณานิคมในรูปแบบใหม่นั้นคือการครอบงำด้วยภาษาอังกฤษ ได้แก่ อินโดนีเซีย เม็กซิโก เกาหลีใต้ ตุรกี และเวียดนาม) รวมถึงการเขียนหนังสือ ผลิตบทความทางวิชาการ ศึกษาวิจัย และทำการสอนในมหาวิทยาลัย ได้แก่ Roberts Philipson, Alastair Pennycook, Suresh Canagarajah, James Tollefson และ B. Kumaravadivelu นักวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเหล่านี้ได้เสนอมุมมองเชิงวิพากษ์ (Critical perspectives) ที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิพากษ์กระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL และแนวการปฏิบัติภายใต้กระบวนทัศน์ดังกล่าว หัวใจสำคัญของมุมมองเชิงวิพากษ์คือ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านภาษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลต่างก็แฝงไปด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองและการครอบงำทางความคิดของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ในที่นี้อุดมการณ์ของการสอนภาษาอังกฤษแบบ ESL / EFL ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่เป็นชาติตะวันตกนั้นคืออังกฤษและสหรัฐอเมริกา และเป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ทั้งหมด มุมมองเชิงวิพากษ์จึงเป็นมุมมองที่มีคุณูปการต่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษของไทยให้เกิดความตระหนักรู้ในเรื่องเหล่านี้ เพราะอาจจะช่วยสะท้อนสถานการณ์ที่เป็นจริงของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย รวมถึงการที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถพัฒนาวิธีการสอนของตนเองโดยอิงทฤษฎีจากฐานราก (Grounded theory) ที่อาศัยมุมมองของภาษา สังคมวัฒนธรรมและการเรียนการสอนที่อิงอยู่กับบริบทจริงของ

ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทยผ่านการศึกษาวิจัยภาคสนามและการวิจัยแนวชาติพันธุ์วรรณา (อัจฉรารวรรณ บุรีภักดี, ๒๕๕๔) McGroarty (2010) กล่าวว่าอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนเอง รวมทั้งเพิ่มพูนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอุดมการณ์ของภาษาอังกฤษที่สร้างความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การออกแบบวิธีการเรียนการสอน และสื่อการสอนในชั้นเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

บทส่งท้าย

ผู้เขียนยังมีประเด็นคำถามที่ไม่สามารถขบคิดและหาคำตอบได้เพียงลำพัง เช่น โลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทยอย่างไร? ใครหรือบุคคลกลุ่มใดเป็นผู้กำหนดว่าความรู้ อะไรที่ควรถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ? ครูผู้สอนภาษาอังกฤษนำหลักสูตรไปสู่กระบวนการปฏิบัติอย่างไร? เพราะเหตุใดเราจึงต้องใช้หนังสือเรียน ตำรา หรือสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่ผลิตจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศตะวันตก? ใครหรือคนกลุ่มใดที่จะเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญเหล่านี้? และถ้าเราใช้สื่อจากประเทศตะวันตกในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จะส่งผลให้วัฒนธรรมไทยกลายเป็นวัฒนธรรมชายขอบหรือไม่? ใครคือเจ้าของภาษาอังกฤษที่แท้จริง? เราจะนิยามคำว่า “เจ้าของภาษา” อย่างไร? การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าของภาษาในการสอนหรือไม่ อย่างไร? เป็นต้น ประเด็นคำถามเหล่านี้เป็นประเด็นที่เปิดกว้างไม่เพียงแต่สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังรวมถึงนักการเมือง ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา นักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นต้นว่า ผู้ประกอบการจากภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง และผู้เรียน ซึ่งทุกคนต่างก็มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นของบทความว่า ผู้เขียนมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหาหรือทางออกที่ชัดเจนต่อประเด็นด้านการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศแต่อย่างใด จุดมุ่งหมายหลักและมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือ การสร้างมุมมองเชิงวิพากษ์ต่อประเด็นด้านการสอนภาษาอังกฤษให้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพครูคนหนึ่ง ผู้เขียนได้ติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งรวมถึงนโยบายในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาโดยตลอด และตระหนักถึงประเด็นต่างๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันดังที่ผู้เขียนกล่าวถึงในบทความฉบับนี้ ผู้เขียนมีความเชื่อมาตลอดว่า ครูผู้สอนที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณค่าตามศักยภาพของเขาเอง หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันของผู้เรียนในสังคมได้

นั้น จำเป็นต้องมีความคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ (Reflective thinking) รู้จักการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ เช่น ทำไม จริงหรือไม่ และเพราะเหตุใดต่อนโยบายทางการศึกษาที่ผู้มีอำนาจเหนือกว่าเป็นผู้กำหนด ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีใช้ช่างเทคนิค (Technicians) ที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าโดยปราศจากการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์เท่านั้น หากต้องให้ความสนใจอย่างวิพากษ์วิจารณ์ต่อความซับซ้อนตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงวิธีการปฏิบัติหรือการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และไม่ละเลยที่จะศึกษามิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และประวัติศาสตร์

กระบวนทัศน์การสอนแบบ ESL / EFL ที่ฝังรากลึกเข้าไปในโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยอาจเป็นสาเหตุของปัญหานานัปการที่ยังรอให้เราเรียนรู้และทำความเข้าใจ การสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทยควรปรับเปลี่ยนอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อเข้าสู่กระบวนทัศน์การสอนแบบ EIL เนื่องจากเป็นกระบวนทัศน์ที่สอดคล้องกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และยุคศตวรรษที่ ๒๑ กระบวนทัศน์แบบ EIL จะช่วยปลูกฝังอุดมการณ์ใหม่ที่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยโดยส่วนใหญ่เกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในภาษาอังกฤษแบบไทยๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการที่ผู้เรียนค่อยๆ ปลดแอกตนเองจากการเป็นอาณานิคมทางความคิดของชาติตะวันตก (Colonization of the mind) ไม่มองว่าภาษาอังกฤษหรือวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเหนือกว่าของไทยและของวัฒนธรรมอื่นๆ บุคคลสำคัญที่จะนำผู้เรียนชาวไทยไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษก็คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอุดมการณ์ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการชี้นำทางความคิดความเชื่อให้แก่ผู้เรียน ต้องให้ความสำคัญกับการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นไทย ไม่ลืมหากเหง้า อัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน อย่างไรก็ตามก็ตามกระบวนทัศน์แบบ EIL ในการสอนภาษาอังกฤษจะเกิดขึ้นได้จริงก็ต้องได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยทุกคน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (๒๕๕๒). หลักสูตรแบบเน้นกระบวนการ: มิติใหม่ของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเด็กไทย. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ๓๗(๒), ๑๖๘-๑๘๒.
- จันทร์ทรงกลด คชเสนี. (๒๕๔๘). *การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วัฒนธรรมไทย มิติเพื่อการพัฒนาภาษา: กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพสิฐ บริบูรณ์. (๒๕๕๔). ภาษา อุดมการณ์ และการครอบงำ: ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยและแนวทางแก้ไข. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, ๑๗(๖), ๒๓-๕๙.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙): ฉบับสรุป*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุมาลี ชีโนกุล. (๒๕๔๘). การสอนภาษาอังกฤษเชิงเน้นเนื้อหา. *มิติเพื่อการพัฒนาภาษา: กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉราวรรณ บุรีภักดี. (๒๕๕๓). *โมลิ้มไทยโมไกลสากล: บทสะท้อนความเป็นไทยจากห้องเรียนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ ๒๑. วารสารศิลปศาสตร์สำนัก มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, ๔๓-๖๖.
- _____. (๒๕๕๔). การสอนภาษาแบบหลังอาณานิคม. *รู้ไปยาด: วารสารวิชาการด้านเอเชียศึกษา*, ๒(๒), ๑๔๙-๑๕๑.

ภาษาอังกฤษ

- Crystal, D. (2003). *English as a global language*. New York: Cambridge University Press.
- McGroarty, M. E. (2010). Language and ideologies. In N.H. Hornberger, S. L. McKay (Eds.), *Sociolinguistics and language education* (pp. 3-39). Bristol, UK: Multilingual Matters.

- Methitham, P., & Chamcharatsri, P. B. (2011). Critiquing ELT in Thailand: A reflection from history to practice. *Journal of Humanities, Naresuan University*, 8(2), 57-68.
- Nunan, D. (2003). The impact of english as a global language on educational policies and practices in the Asia-Pacific region. *TESOL Quarterly*, 37(4), 589-613.
- Pennycook, A. (1994). *The cultural politics of english as an international language*. London: Longman.
- Sharifian, F. (2009). *English as an international language: Perspectives and pedagogical issues*. Bristol, UK: Multilingual Matters.
- Smith, L. E. (1976). English as an international auxiliary language. *RELC Journal*, 7(2), 38-43.

ผู้เขียน

- นายออมลิน จตุพร** นิลิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐
อีเมล: ajarn.hon@gmail.com
- นางสาวแสงแข คงหัวรอบ** นิลิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษในฐานะภาษา นานาชาติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐
อีเมล: karenity@hotmail.com